

శ్రీ గురుభక్తి ప్రబోధిక

—o—

శ్లో. 'జ్ఞానీ జ్ఞానఫలం వేత్తి | యోగీ యోగఫలం తథా
జ్ఞానయోగఫలం వేత్తి | దత్తాత్రేయ పరాయణాః'

జ్ఞానేకగమ్యమా మోక్షమునే యెల్ల రపేక్షింతురు. తత్త్వరూప మెట్టి దనిన, సృష్టిగానిట్లు భాసింపనితఱిఁ గర్మసహితమైనజీవు లవిద్యతోఁ గూడి మాయలోలీనమై బ్రహ్మమునందు ఛాయాపురుషరూపమున నభేదముగానున్న మైంచనై యది సజాతీయ విజాతీయ స్వగత భేదశూన్యమా నద్వితీయ సచ్చిదా నందమయ మన నొప్పెను. కృమముగా జీవులయొక్క కర్మపరిపక్వతనుబట్టి బ్రహ్మమునకుఁ దాను బహుత్వమునంద సంకల్ప ముదయించినంతనే 'శబలత' యేర్పడి తమఃప్రధాన ప్రకృతివల్లఁ బంచ భూతములును, దత్పంచీకరణమున సమష్టివృష్టిరూప నూలసృష్టియుం గానయ్యెను. ఇట్లవిద్యాప్రతిబింబితబ్రహ్మమే పరిచ్ఛిన్నోపాధి స్థితివలన ననేక జీవరూపములుగా దేహత్రయవసాత్ప్రాయ పంచకోశ చతుర్వింశతి తత్త్వానచ్చిన్నత నంది యనృత జడ దుఃఖాత్మక ప్రపంచకముగా భాసింపనైనది.

అజ్ఞానావరణమున నిందుఁ బగస్పరాధ్యాస ముదవుటవలనఁ దత్త్వార్థింతు లేర్పడు చుండును. అందు (1) జీవేశ్వరభేదరూపాది భ్రాంతులు బింబప్రతి బింబ దృష్టాంతమువల్లను (2) అంతఃకరణ తాదాత్మ్యమువలనఁ గలిగిన కర్మత్వ భోక్తృత్వ భ్రాంతులు తత్సంబంధములేని సుషుప్తిలో లేని వాటచేరక్తవస్త్రోపరినిత స్ఫుటిక వర్ణ తుల్యతవల్లను (3) దేహము దృశ్యము నాత్మ ద్రష్టయు నొందుండఁగా, దేహత్వభావమును దాన నేర్పడిన మమత్వముంగొల్పు సంగభ్రాంతి ఘటోపాధిని తాకాశచలన సాదృశ్యమువల్లను (4) బ్రహ్మచైతన్యము నాశ్రయించియున్న మూలావిద్య ప్రారబ్ధవిశేషమున సంక్షోభమొందఁగా, జడ చైతన్యమైన ప్రపంచరూపవికారమును బొందుటంగలుగు వికారభ్రాంతి రజ్జు సర్పదాహుతినిబట్టి యవిద్యాపరిణామమైన యీప్రపంచకమెల్ల నధిష్ఠానహా బ్రహ్మచైతన్యమునకు వివర్తముగాఁ జెలియుటవల్లను (5) జగత్సత్త్వత్వభ్రాంతి యన్ననో, సువర్ణకుండల సదృశతంగాంచి తత్కార్యకారణ భేదమునెంచి యస్తిభాతి ప్రియావస్థితినందు శుద్ధబ్రహ్మమునందు జగత్సంబంధమునఁ గల్పితము లైన నామరూపములు మిథ్యయని తెలియంగలుగుటవల్లను కృమకృమముగా వారించుకొన వలసియుండును.

ఈ యజ్ఞానమెల్లఁ గేవల కారణశరీర సంబంధియేకాని, తనదంతమాత్రము గానేకాదనియు, ననస్తాత్రయము నట్టిదేయనియు రూఢముగాఁ జెలియవలయును. ఎట్లనఁ దాననుదీపము వెలుఁగుచుండు నాటకకాలవంటి యీ సూలదేహమునం దాచిదాభాసుఁడే జేఁడు, మనసు మంత్రీ, బుద్ధి నాయక, ప్రాణములు సేవకులు, దశేంద్రియములు వాద్యములు, శబ్దాది విషయములే సభాసదులుగాఁ బ్రసేవించి వ్యవహరించినకాలమే జాగ్రదవస్థయు స్వప్నావస్థయునై, నాటకములేనివేళయే సుషుప్తియాచున్నది. అప్పుడును దాను సాక్షిగా నుండక మానఁడట నే యాయునుభవమును నిద్రలేచినవెనుకఁ జెప్పఁగలుగు చుండును. ఇంద్రియాంతఃకరణసాహాయ్యమున జాగ్రత్తుఁగాను నంతఃకరణమాత్ర సహాయమున స్వప్నమందును ననవస్థయుగనే సుషుప్తిలోను దాను బ్రకాశించుచు నా యాయవస్థలను గుర్తింపఁగలుగుచున్నాఁడు.

ఇట్లు స్థూల సూక్ష్మ కారణములనెడు శరీరత్రయముకంటెను, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులనెడి యనస్తాత్రయముకంటెను, నన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమ యానందమయములనెడు కోశపంచకముకంటెను, జ్ఞానేంద్రియ పంచకము, కర్మేంద్రియపంచకము, ప్రాణాదివాయుపంచకము, శబ్దాదివిషయ పంచకము, నంతఃకరణచతుష్టయములనెడు చతుర్వింశతి తత్త్వములకంటెను వేఱఁ పీనికన్నిటికిని సాక్షిగానున్న బ్రహ్మమనేతానని 'తత్త్వమ్'స్వాది మహావాక్య వబోధమువలనఁ జెలియవలెను. అద్వాన, మాయావిద్యా నివృత్తియుఁ దత్కార్య సహిత ప్రకృతి నివృత్తియుం చిదపఁ బ్రకృతిబ్రహ్మసంబంధ నివృత్తియు, నంత జీవేశ్వర భేదభావ నివృత్తియుం దరువాతఁ గర్తృత్వ భోక్తృత్వ బంధ నివృత్తియుం గలిగి, తుదకు దుఃఖనివృత్తియై, క్రమముగాఁ బరమానందరూప బ్రహ్మ ప్రాప్తి కావలెను. అట్టిదే బ్రహ్మవిద్యరిష్టత యనిపించుకొనును. ఇట్లు జీవ బ్రహ్మైక్యానుభూతికలుగ నపరోక్ష జ్ఞానసాధనముగా శ్రీ కాబ్జుర బ్రహ్మను చింతనసం బైన రీతిని 'బ్రహ్మైవాహమ్ న సంసారి, ముక్తోహమ్'మన్న ముక్కులు పెదపులివమాత్రమే కాక మనమునకంటవలెను. అట్లెట్ల యెంతటి మహాసాధవ లకో కాని సార్వజనీనము గానేరదు.

కావుననే సర్వలోకతారకముగా 'భక్తి ర్నిశేషికా పర'మ్యనిరి. 'భక్తి' యనఁగాఁ బూజ్యులయొడ ననురాగము కలిమి. ఆయనురక్తియన్ననో, 'అంకో లం నిజబీజసంతతి, రయస్కాన్తోపలం నూచికా సాధ్వీ నైజవిభం, లతా క్షీలిరుహం, సింధు స్ఫురిద్వల్లభం ప్రాప్నోతీహ యథా తథా' యని జగద్గురు ప్రబోధితమేయాయె. ఇట్టి 'నాణీభక్తి' ముం దలవడివ, నదే 'పరాభక్తి'కిం ద్రోవఁజూపి, క్రమముగా స్వస్వరూ పాను సంధానమున కిరవయ్యెడిని. అద్వాని కటైన, సాకారరూపకల్పన మత్యావశ్యకము కాఁగా నమూర్తి త్రితయమును దత్తదవతారములును వివరింపఁబడెనయ్యెను. దాన, మతభేదము లుత్పన్నములు

కాకమానవయ్యెను. కాబట్టి యొకమత్య సంపాదకముగా నాత్రిమూర్తి స్వయా పమునే యెల్లరుం చెలిసికొని, శ్రవణం కీర్తనం విష్ణో స్మరణం పాద సేవన మర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్య మాత్మనివేదన'మృన్న చందాన భక్తి నెఱపుటే సర్వ శ్రేయోదాయకము.

ఈ త్రిమూర్తి యోగమార్గ ప్రితిష్ఠాపనముఁ గావించి లోకానుగ్రహంబు సేయ ననసూయా గర్వశుక్తి ముక్తాఫలంబై యీధాత్రిం దొలుత నవతరించెను. తచ్చరిత్రము పురాణప్రసిద్ధము. 'భూమివలన సైరణయు గంధవహుని వలన బంధురంబగు పరోపకారంబును.....నుదకంబువలన నిత్యశుచిత్వంబును నగివల్ల నిర్మలతయు.....వననిధివలన సుత్సాహరోషంబులును, శలభంబువలన శక్త్యను కూల కర్మాచరణంబును, భృంగంబువలన సారమాత్రగ్రహణ విశేషంబును, స్తంభేరంబువలనం గాంతావైముఖ్యంబునువరరంబువలన మోహపరి త్యాగంబునునూర్ణ నాభివలన సంసారపరిత్యాగంబు' నిట్లు 'ప్రవిమల విజ్ఞాననిపుణ భవ్యులుగురువుల్ దవలిన నిరువదిసలువురు నవని నిష్కాన్తివైతి'నన్న యనఘాతుం డీతండకాదే? ఈతఁడు సత్యానంద చిదాత్మక సాత్త్వికాకారంబుఁ దాల్చి, స్మరణమాత్ర సంతుష్టివెలయ సర్వకామ ఫలప్రదాతయై, భవ బంధ మోచనముఁ గావించునే సదాదత్తోఽహమస్మి' యని మనల నందఱు దరింపజేయ నిందే గుప్తతం గనియున్న మహాయోగిపుంగవుఁడు.

అట్టి శ్రీదత్తాత్రేయమూర్తులను గూర్చి తత్త్వపూర్ణగ్రంథితాంశములను సేకరించి తదనంత రావతార కథాసహితముగా మహారాష్ట్ర భాషలో నొకసరస్వతులు 'శ్రీగురుచరిత్ర'మన విరచించియుండ, నద్దానినే 'సంహిత' తాఖ్యముగను శ్రీదత్తపురాణాదికముల నింకెన్నిటికో శ్రీశ్రీవాసుదేవానందసరస్వతులు జ్ఞానకర్మభక్తి కాణ్డాత్మకములుగా గీర్వాణంబునం బలికి పలికి, సర్వోపాసక మననయోగ్యము గాఁదగునట్లు తచ్చరిత్రాంశస్ఫూర్త శతకరూపమున 'శ్రీదత్త భావ సుధారసము'ను గూర్చి ప్రసాదించియున్నారు. అద్దానిని శ్రీకాశీ వాసులైయుండిన శ్రీశ్రీబ్రహ్మానందసరస్వతులు తాము హృద్గత మొనరించి కొని లోకోపకారకముగాఁ బ్రచురపఱచి యుండిరి. వారే నన్నుఁ బ్రోత్సహించి శ్రీగురుసంహితాంధీకరణ రూపమైన 'శ్రీగురుదత్త సరస్వతీయము' రచియింపజేసిన వెనుక 1937 లో నివ్వోటికి విచ్చేసిన తఱి, సీసుధారసము'ను నన్నాస్వాదింపజేసి, తెలుఁగుపద్యములుగా వ్యాసీయిమ్మని కోరుచు, మూలగ్రంథమం రుత్తరాధమున శ్రీగురుసంహితా కథాంశము లలిసంగ్రహముగా నుంటచే వానిని సాధ్యమావఱకు విపులీకరింపుమనికూడ నాదేశించిరి. అట్టి యొనర్పంబడి తద్వారమునఁ బదుగురినోళ్లలోఁ బడియుండెను.

ఇప్పు డద్దాని నింకెందఱెందఱో తమతమ వాక్కుల కెక్కించికొని గుత్తాహలపడి యడుగుచున్నారు. అట్టి శ్రీగురుదత్తోపాసకులందలి తూమాకు

వాస్తవ్యలు శ్రీకాళిదాసు శంకరయ్యగారు నా కపరిచితులయ్య నొరల
ద్వారమునం చెలిసికొని నాకు వ్రాసిన లేఖయే యిద్దాని నేతాదృశ భక్తాగ్ర
గణ్యుల కందింపను శ్రీదత్తపురాణాంధ్రీకరణము నింకసాగింపను గూడఁ
బ్రోత్సాహకము కానా టుభయతారకము.

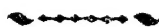
ఉ. చిత్తమున న్నదా నిలిపి, చేతులుమోడిచి మ్రొక్కుదుం గృహ
యత్తుల దత్తుల; స్నేహి, నుపాత్త మహాత్తను విత్తి, నిత్తటిన్
బత్తి సరస్వతు ల్లోలుపు బాటల, నేటగు సూటిఁ గాంచనా
దత్తకథాసుధానుభవ తర్పితచిత్తుల నుద్ధరింపఁగన్॥

బంధరు } నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తి
మన్మథమార్గశిర్షము

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ దత్తభావసుధారసము

శా॥ శ్రీమంతంబులు ముక్తికాస్త పవముల్ చిత్తంబునన్నిల్పి, స
ద్ధీమంతంబురుషోత్తమంగొలిచి, క్షిరి న్నేముషే మంతతులై
భూమిన్నిగించిన సంస్కృతాంధ్రాని పులనూభుషించి, భాషింతు మే
ధామూర్తిట్రుప్తపనాసుడేవ గురుదత్తస్తోత్ర మాంధ్రంబున॥

శా॥ ఆనాఁడా “గురుసంహితం” బెలుఁగుసేయనేఖఁ దాన్త్రాయుమా
తాన న్నే సతిభక్తిమెసటు లొసర్పంగొంచి సంప్రీతి, బ్ర
హ్మనందుల్ కృపసేసుధారసము జాయస్వచ్చి యందించి రి
య్యానందైక విధానమెయ్యెడను ధ్యేయప్రాభవంబయ్యెడు॥ 2

మత్త॥ ఇత్తతీక్ ఘననాసుడేవ యత్స్వరోక్త మిదీకృత్తిం
జత్తజాంతక సత్కృపాప్రచింప నాంధ్రవచస్తతిన్
బత్తిదీనిఁ బఠించిన న్విస భాసశుద్ధివలిర్చెడు
“దత్తభావసుధారసంబు” సదాప్రమోదదమయ్యెడు॥ 3

శా॥ నేఁగొల్లుస్త్రాక్షీప్రమేయు, చిత్తానికాదితేయరి రా
ద్యోగి ధ్యేయుని, వేదగేయుని, నమియుం, బ్రాహ్మసత్తాయు, దు
ష్టాగమ్యావ్యయభాగమ్యపరసాఖ్యాధేయు, సీతప్రధా
నాగణ్యైక జయప్రణేయు; నలదత్తాత్రేయు, నెష్టియిల॥ 4

ఉ॥ పాపమడించి, రిక్తతనుబాపి, భయంబుశేమింపఁజేసి, సే
వాపరతంత్రులైన శ్రీతిపాలియెడం గృపమీఱు మంగళో
త్థాపక నవ్యక్తి వరదాయివి నీవయిప్రోచుచుండు ద
త్తా! పృథివినియంత! పరమాత్మ! యిదేనతిసేకు, సద్గతీ॥ 5

కం॥ ఎక్కటిసాభాగ్యదునకు! దిక్కొలోకాధిపతికి, ధ్యేయాదృతికి
మ్రొక్కులీవే ఏతార్తికి! నెక్కాలముదత్తమూర్తి కిష్టాపిల॥

మ॥ సతతంచేనిక సంస్మరించెదను యుష్మత్పాద పంకేరుహ
ద్వితయంబు, హతభేదమునుఖద, ముద్వేలప్రసాదంబు, మ
స్మతి నుదూభతముతా వికారములడంపన్వేగ మాదేన, నం
చిత సద్భావమదీవొసంగవలయుం జిద్రూప ! దత్తప్రభూ॥ 7

మ॥ మలినంబై తగుచిత్తవృత్తిని శమింపంజేసి, క్షీప్రంబేని
ర్మల సద్భావముఁగూర్చుగా నఖిలసంపత్కల్పకంబౌ శ్రితా
ర్తులసద్బంధుని, సర్వకోభనసమర్థు, స్సంగహీనుంగృహ
జలరాశిన్నది నత్రిపుత్త్రకు నజస్రంబేను ధ్యానించెదన్ ! 8

చ॥ సముదితసద్యశః పృథిత సర్వదిగంతరుఁడౌను, నెల్లభూ
తములను లోపలన్ బయటఁదానగు నిర్జితభక్తకాలుఁడు
త్తముఁడవభూతులందెవఁడతండు మహామహుఁడత్రిపుత్త్యుఁడౌ
రిమిమెయి నెల్లకాలము ధరిత్రివిసాఁకఁగ మాను దిక్కగున్॥ 9

శా॥ ఈధాత్రిస్థలికెల్లఁ గర్తయయి, యిట్లెమాత్రముంగనిమై
నేదోవేసముఁ దాల్చుచున్నటుఁగుగా నిందేచరింపంగనౌ
నాధివ్యాధిభయార్తి రిక్తలఁభాయంజేయభక్తాభి యా
రాధిపన్ స్వవశారహార్తయపుచున్ రక్షింప దత్తుండవఱు॥ 10

కం॥ భావికరక్షణకౌఱకయియూవిచ్ఛవమందె విష్ణుననసూయశిల
నాభివింపఁగనాకల్పంబావేధకెకాదుగొనము, లన్యులకొనే? 11

ఉ॥ ఏ మహిమాభిరాముని యహీన సవీన లసత్కటాక్ష వీ
క్షామృత సేచనంబున నిహంబరాసనుదాపమాణి, యెం
తో ముదమారఁగాఁగలుగునో గతిగల్గునోయట్టి యాపరం
ధాముఁడు మన్ననోవికచతామరసంబున ధామమొందెడున్ 12

ఉ॥ బాధలెడల్చి సత్త్వమెడఁ బాదుకొనం బానరింప మన్ననో
వీధిని సంచరింపఁదగు వీరదిగంబర దివ్యమూర్తి! యా
వేధ లిఖించె నానుదుటఁ బీడలకీడుచు పాదువాత్ర, ని
ర్బాధక మద్దిసేయఁగ శుభప్రతిపాది! విభాత ! సీకగున్॥ 13

ఉ॥ శ్రీరమణీయ భవ్యశుభచిహ్నితమూర్తివి, సర్వసంపదు
ధారక దివ్యశ్రీర్తివి, నితాంతచతుర్దశ లోకపాలనా
ధార కలాప్రపూర్తివి కృతార్థతగల్గదె? దత్త మూర్తి! యిం
పారంగ నీకృపారసము నానిన మాత్రన కావిడేదిలక? 14

కం॥ మామోహపుంబెంజీకటిప్రామస్మికాల్లిగోటి రత్నద్యుతియే
యామే లెది యేటికి? జ్ఞానామృతదివ్యప్రకాశ! యతిలోకేశా!

కం॥ భావతకటాక్షేక్షణమావంతకృపారసార్ద్రమై ప్రసరింపం
గావించును ననుధన్యుఁడనదావిష్టతకూడనందనర్హ తఁగందుక॥

కం॥ హీనుఁడనధమాధముఁడను నేనేడనో! దేవదేవ! నీవేడనొకో!
యైనప్పదావేశా! నూనోన్నతి నేకటాక్ష మొదవించుఁగదా॥ 17

కం॥ నేనిన్నియంచుఁజెప్పఁగి లేనన్నిటియున్నఘనళింజేయంగా
నైనను మీకృపవల్లనుగానెపవిత్రుండ? శంకకలదేయింక?

ఉ॥ నీవు స్వలీలంగద పునీతులఁజేయుదు లోకులెల్లరం
గావున నీచరిత్రవివరగా నవకాశము నాకుఁ గూర్చుమో
దేవగ! దానఁదీవ్రనయదృష్టి యెసంగఁగనెంతయేనియుం
బావనతంగనంగలుగు భాగ్యముఁగందును దత్తసత్ప్రభా! 19

ఉ॥ నీదరి నున్నదున్నటుల నేనువవింపక తప్ప, దెవ్వడే
నాదునుసుమ్మ పాపవిలయుండను సందియమింతలేదికక
నాదురితౌఘమెన్నుటయనంగఁ బ్రభా! విను, పాంసురేణవ
ర్షోదిత బిందుజాలముల నొక్కటి రెండని లెక్కవెట్టుటా॥ 20

కం॥ నాకంటెఁబాపకర్మండు! నీకంటెఁగృహప్రపూర్తి నేగానెట్లక
నీకరుణాపాత్రతఁగన! లోకమ్మున నేనుగాక లొచ్చువునెవడేక

కం॥ మీమదియేకృపకలదేవ! మామక దత్తకాంచితసంత మూనునె
కరఁగక

గామిని నాదురదృష్టం! బేమనిమీముందుపలక నేర్చుదు వింకక

కం॥ నీవలనె మాపోషణ । కావలెననునట్టి బీదకసుంగందులమే
మీవేయెల్లరతండ్రిని కావే? గురుదత్తమూర్తి! కరుణాపూర్తి
కం॥ నీబిడ్డడనేగాఁగా । మాబాబపు, తల్లివివ, మహిలోగావా?
నీబంధురకరుణామృతమాబూతిగఁద్రానదేవ! యతిరయమీవా?

కం॥ దత్తా! కర! యభిన్నని మిత్రోసాదానతా పి మీసూనుడ నే
సత్తేదు జగద్యోనీ । చిత్రేజము మెఱయసేలఁజెల్లదెనీకు? 25

శా॥ ఓ విశ్వాత్మక! విశ్వసాక్షి! సతసర్వోర్వీజనానీక! నా
కీవేకాఁకిక దిక్కులేరెవరు తండ్రి! బిడ్డ నేగానె? నే
నేవేనజ్ఞతఁజేయు తప్పులను నీకెంచంగ న్యాయ్యంబె? స
ద్భావంబొప్పు నుపేక్ష సేయ కెటులేన్బాలింపు మాలింపుమీ॥

చ॥ తెలియమిచ్చేతఁ గొంతయు విధిన్విహితంబగురీతిసల్పు దు
గ్బలత మఱింతయుం నఱచుపొగి ప్తములొక బాగపాట్లుసత్కృపా
జలనిధి! చూచిచూడనట్లునైచి నను న్నననిచ్చుచుండఁగా
వలయుచు, గామినేమొసరుపంగల నేనిల నో మహాప్రభా! 27

ఉ॥ ఈతెఱంగైన తన్వల ననేకము లేనొనరించుచుంట నీ
చేతముకుందు నే యనుము, చీడఱనొందుచు మోఁదనందమే?
భూతలమందు బిడ్డచనవుంగొని కాలను దన్నుఁగాక, యే
మాత మనంబునం గినిసి మానునొ తానిల నాదరించుటల్! 28

చ॥ తన తొడమోదనుండి సతతంబును నేన్చుచుఁగాల్గ దన్నుచుం
డ నగు నభ్యాగ్యునేర్చుతు ననావగణంబునఁగూలఁద్రోయునే?
జనని ప్రపంచమందెటను, జల్లనిమాటల బుజ్జగించుటో
యనునయమార్గమన్య మెదొయారయటోకద చేయఁజూచెడుక

శా॥ ఏమోలెమ్మని యిట్టిదుర్బలుడ నేనెంతెంత చింతించినా
స్వామీ! సాదెసదృష్టియే పఱచియాశ్వాసింపఁగానెంచవే
బాముల్ చెందుచు డిందుచుందుగద నిర్భాగ్యుడనైముందు ది
క్కామొక్కా? మఱిసిప్పుదక్కగతి యన్యంబెది? దత్తప్రభా॥

మ॥ పసిపాపండాకొ! మోసకాడితఁ డిటుల్ స్వార్థప్రియత్వంబునకా
గుసిలించు న్మసలంగ నీడనుచు నీకుందోచునోయేమొ, కా
దునుమి! యాకొన 'నమ్మయేనడుగ కెందుంబెట్టఁగా' విందుమే?
విసుపుంజెంద కమందమా కృపనిటు ల్వీక్షించి రక్షింపుమా॥

మ॥ తలి కోపించినఁ దండ్రి గారవమునంద స్వీలగున్ దండి) కూఁ
కలువేయంగను దల్లి బుజ్జనములోకంబందెటన్గందుమే!
తలియుందండియు నొక్కయీవయగుచున్ దండింపనాకండయి
య్యిలలో లేదికవద్దు నిర్దయత స్వామి! దత్త! భక్తావనా॥

మ॥ ధర నేరెవ్వరు నమ్మి నిన్గొలిచి రేతద్భక్త లోకాగ్ర్యులె
ల్లరిలక దారుకృతార్థతంబడయు లీలంగాంచి యస్మద్భద్రదం
తరమందుం బదికించి నీవలన నుదారంబు సిద్ధింపనే
శరణంటిక్ గురుదత్తమూర్తి! కరుణాసారంబు వర్షింపవే॥ 33

మ॥ ఎపుడున్నీపద పంకజాతములయందే శృద్ధ సీయంచె తో
రపుటాసక్తి యెసంగు భక్తుల కనర్థంబుల్ నివారించి, ని
క్కపు సౌఖ్యంబుఘటింపఁజేయుననుచు గ్లాన్నింపశాస్త్రంబులం
దిపుడే నిన్మరణంటి, దత్త! నను రక్షింపంగ వే రాఁగడే॥ 34

మ॥ భగవంతుండగు భక్తవత్సలునిఁ గొల్వంగొల్వ నేనాటికే
సుగముంగూర్చియనుగ్రహింపఁడెయటంచున్న మ్మిప్రాణమ్ములన్
బిగియంబట్టుచు నెట్లుచున్ దినములుర్విన్నిన్నె ధ్యానించుచుం
డుఁగదాదత్త! మహానుభావ ననుభక్తుం బోవవే యిప్పుడే॥

మ॥ వినుమీ, నీపక్షభక్తితో మెలఁగుదు వ్విశ్వంభరామండలం
బున నాదంచిక నేది లేదరయ, నెట్లున్నీకథీనుండ, న
ర్పణమా నీతనువు న్మనోధనము సర్వంబిష్ట నీ, కో జనా
ర్దనమూర్తి! కృపదత్తమూర్తి! యికమీఁద న్నాపయిం
గొల్పుమా॥ 36

మ॥ ఎటుఁగన్నీయెడ బత్తిసేయుటెటులో యేరీతి నర్పించుటో
మఱి యేదావములైనఁ జేయుటో స్వధర్మంబైన సేమాత్రిమే

నెఱపంజూచుకొ ! పద్యమల్లుకటే నే నేర్పితిం గూర్చితిం
గరుణ స్వీనిని జిత్తగించుచుఁ గటాక్షంబు న్బ్రసాదింపుమి॥ 37

చ॥ విధివిహితంబుగాఁదొలుత వేదము నధ్యయనంబానర్పతే
దధికతరప్రయాసమున కాదట నోరిచి బ్రహ్మచర్య సం
పదపొదలించికోనయితిఁ జైన విదివు గృహస్థధర్మమే
నధమము తిన్నఁగా నడువదయ్యెను జెప్పితిఁ దప్పనైపుమి॥

కం॥ లేదయ్యా సత్సంగతి! లేదెయ్యెడ విబుధసేవ లేడిక ధర్మై
కాదృతియైననుదత్తా! నీదయయే యాదరువని నిన్మరణంటి॥ 39

కం॥ బప్పెఱుఁగుదుఁ దప్పెఱుఁగుదు! నొప్పొప్పదుబుద్ధి, తప్పనోరనే
చనుఁదా

నెప్పుడు మదిఁ దగు దత్తా! యెప్పునిశిం బురికొలుపుదొ
యే నదొనర్తు॥ 40

ఉ॥ తాపసలోకవందితపదా ! గురున త ! సదాధర్మిత్రినా
కేపనిచేసిన స్కలయు నెయ్యెడఁ గొల్చిన నేడకేగ ని
చ్చాపరివర్తనంబునను సంఘతచింతను సంస్తుతిన్ మనో
వ్యాప్తుతినైన నెన్నిధి భనద్విషయైకవిరూఢి యబ్బుతన్॥ 41

మ॥ విను నశాంతముఁ గొల్చుచారలకు శాంతింగూర్పఁగాఁజూడకు
న్నను దద్భక్తులు దిక్కుకానకిలలో నాశంబుసేకాంత్రునా
ననుమానంబాకొ! దత్తమూర్తి! వినుమయ్యా నెమ్మదిన్నన్నఁగూ
ర్చిన యాలోచనమున్న నే యికను నాజీవంబులే నిల్చెడున్॥

ఉ॥ వచ్చియురాని మాటలను బలెఁదనేవియ్యె! వానిలోన నే
పొచ్చెము లేమినెంచి యెటఁబాలులు గల్గిన వానినెల్లఁ బో
నిచ్చుచు నన్ను బిడ్డని నభీప్సితమారఁగఁ బోవ వేని నా
కెచ్చటనేని దిక్కుగలదే ? వలదే యిలఁచేర్చు తెప్పెయిన్॥

మ॥ అతిలోకప్రతిభావిశేషుడవు నిన్నగించి దానం బ్రస
న్నతనందించికొన న్నవ్వుద్ధుడవ ? మందప్రజ్ఞుడన్నేను వా

కృతురత్వంబునఁ బేర్చిగాంచునలకంజాతోద్భవాదుల్గును
రథలేమిన్వెను కంజవేయఁగ నుదాత్తస్ఫూర్తిదత్తస్రభూ! 44

మ॥ ప్రాణతానేకమనోబ్జసంతతవిహారా! దీనమందార! సా
వనలోకోత్తరనివ్యసచ్చరిత! సర్వజ్ఞ! కలాపూర్ణ! సీ
వనుకంపామతి సీకుబాటైనగు నేనన్నట్టివేత్తప్పలై
వనుమన్నించుచు నాలకింపనగు నెన్నంబోక, దత్తస్రభూ! 45

శా॥ శ్రీదత్తుండవెలింగెమఁ నతము, మచ్చిత్తంబునందిత్తిస్థితఁ
గాదేపూతము?దత్త!సీకెదెనమసాకరంబు నికంటెఁబ్రా
వేదెనక శ్రుతిగోచరింబగునె? సీకేదాసుండఁగానె? సీ
మీఁడన్నస్థిభక్తి నాకగుత, స్వామీ! నన్ను సేయింపవే! 46

కం॥ తాదాన యాత్మదానము చేదత్తుండమీకటంచుఁ జెప్పునొ
యీశుం

డాదట ననసూయాత్రివిధ!దత్తుండనామనెంచు నాదనువౌతె॥

మ॥ కృతపీఠ్యాత్మజుండైన యర్జునుండెదంగీలి ప సప్తాంగయో
గ తతప్రజ్ఞయుజ్ఞానసిద్ధియునుగల్గుజేసి యవ్యాసాశ్ర
దృతగామిత్వముతోఁ ద్రిలోకములయందున్నంపరింపన్నమ
ర్థతనేతండొనగూర్చె నామహితుండౌ దత్తుండ నాకండయా॥

కం॥ భ్రమలడంచు బ్రహ్మవిద్యను | బ్రమగల్గనలరగ భూమిసతీకతఁ
డిమటక

బ్రమదముఁగూర్చె గురూత్తముఁడమలుండదత్తమూర్తి హరు
విడునాకు 49

కం॥ ఇరువదినలుపురు గురువులపరిచితిగుణమెది గ్రహింపవలయునొ
దేనక

వరుసనెపండిలఁజూటెనొ! శరణ్యుండతండలదత్త సంయమి నాకుక

చ॥ అమలమదాలసా కువలయాశ్వతనూభవుండౌనలరగభూ
రమణునియందనుగ్రహ పరత్వము తేటపడంగ యోగపు

ర్వముగనునాత్మవిజ్ఞత నెవండొనగూర్చెనో తన్మహాత్ము పా
దముల సదామదిన్నిలిపెద న్మరణందునుద త్తమూర్తి సేన్ || 51

కం|| సేవాధర్మపరాయణుడౌ ఎనన్మృపుడాయువునకునమలనుతాప్తిం
గైవల్యసిద్ధిగూర్చెనో! దేవుడాద త్తగురుడె దిక్కొనాకున్ || 52

ఉ|| బాపంబు విష్ణువత్తుడను భక్తుడు పైత్తుకమంను సత్పుల
ప్రాసకుడంచు భోక్తృతకు చెమ్మని కోరిన సమ్మతించి లో
కోపకృతి బానర్చుటకు ద్రోగరహస్యము తెల్లజెప్పె, వి
ద్యాపరిపు స్తుడేతడల దత్తసుహాత్ముడె నాకు దిక్కగున్ || 53

చ|| తనపతి కార్తవీర్యజ విదారితుడౌ జమదగ్నినొక్క కొ
మ్మునఁ దిననొక్కటన్ సుతునిమోయంగ రామునిఁ గోరిచేర ద
ర్శనమిడి యల్ల రేణుకకు సర్వవిదుండెవడందఁజేసి భ
ర్తృనుగచునైక సత్పుథము నాతడె దత్తుడు నామ్రబాపగున్ ||

చ|| అమలపథంబునం జన నిహంబున నెవ్వడు సోమకీర్తి భూ
రమణునకు స్వమూలమయి రంజల నాహ్నికకర్మ మగ్నముల్
కృమముగఁదెల్పి యంతటఁ దిరంబుఁబంబుగఁరంబుగూర్చు స
ర్వమునుది కెక్కఁజేసి నలభవ్యుడె దత్తుడు నన్నునోమెడున్ ||

ఉ|| మేదినిపై నన్యచుగు మేచురభక్తిని జింపసేత ని
ర్వేదము నొందు నార్తునలివేల నుతిన్మృతిఁచుప్పినది యా
మోదమెల్ప దన్యనము ముందొనగూర్చెనో నామధారకు
బోధిగొనంగ నమ్మహితు బుద్ధిదలంచెద దత్తమూర్తి సేన్ || 54

మ|| కలి కంజాతభవ ప్రసంగ మిషముం గల్పించి దాన, న్యుగం
బులధర్మంబుల నుగ్గడించి గురులన్బుజింపఁదత్సేవసే
మెలంగక దీపకున్లు మాధవుల కూర్మింగాంచ నొనఁచు సి
ద్ధులఁబట్టించుట నుద్ధరించును నెంతుందద్గురూత్తంసులన్ ||

మ|| ప్రతియానాశ్రితు సంబరీషన్మృపుఁ గావన్యచ్చి దుర్వాసుడ
న్మృతికోపించి శపింపఁజేసి నదితానందంగఁదత్సమ్మతిన్

క్షీతిలో నిర్వదియొక్క మార్గ వతరించెన్ శిష్టలోకై కవం
 దితుండేతండలద త్తమూర్తియె సుడిధ్యేయుంచు మాకెయ్యెడన్ ||
 మ॥ నిజమామాపిసాతి త్రిలోకుండ్రయన్నిర్ధూత సర్వాఘృణై
 యజుడయ్యన్ సృజించు తానెయచసూయాదుగ్ధమానన్
 ధరి

త్రి॥ జనించుగనెనో ఆ మూర్తితరు దద్దివ్యప్రభావేమ్యునిక్
 సుజనానాఘ్యునిన త్తమూర్తి నె పరజ్ఞుండంచు భావించెడన్ 59
 మ॥ సుమతిం బీకపురీస్థిత ద్విజసతిక్ శుద్ధాత్మనర్థిప భి
 క్షుమిడక్ బైత్తుక మాపి యాపె నిజకాంక్షుండెల్లు దత్తు

త్రు॥
 ప్రమదంబారంగ నగ్రజన్ములకుం బంగ్వంధత్వముల్వాపుచుక్
 యనియై శ్రీపదనల్లభాఖ్యచగెనో యాదత్తుఁ డోమున్మముక్ ||
 సీ॥ పాలస్త్రుండు నిజాబసార్థినిబునుమాన్వి
 త్తిగొంగనె తెచ్చి యిత్తుననుచుఁ
 గైలాసమేయెత్తగడగిన నారించి
 ప్రాణలింగంబిచ్చి పంపెశివుడు
 హరిపంప గణనాథుడనితోవగొని నేల
 మీఁద నుంచిన నాడఁ బాదుకొనియె
 నసురుడిక్వదికేల నాడింప నాలింగ
 మెడలమిని మహాబలేశ్వరాఖ్య॥

తే॥ నంది గోకర్ణ సంజ్ఞచే నలగు నచోట
 నిద్రచుహిమాధ్యమానని సిద్ధునోటఁ
 జాటఁజేసి తరింపఁగాబాటఁజూపె
 నట్టి శ్రీదత్తమూర్తి నాకాదరువగు॥

61

మ॥ కృతపాపాఘ్ను హీనజ్మచు గృశాంగిక్ గుప్తరోగార్త న
 జ్ఞతఁడావేసినదైన బిల్వమైదొ లింగంబంటు మాత్రానఁ బ్రా
 పితకైలాసనొనర్చు దివ్యమహిమాప్రిన్మించు గోకర్ణమం
 దెతఁడబ్ద త్రితయంబెసంగె నలదత్తేశుండె మాకండయాక్ || 62

మ॥ నికృతారిష్టము కృష్ణలోని 'కురుగండి' బైనదానుండు యం
చికకు సాంబుబ్రదోషపూజ సలుప విష్ణుండగు

సూనుడం

చొక గాధం చెలిపె గుపుత్తుని మనీషోపేతుగావించె వా
రికిఁబ్రాణంబుల నిల్పె నెవ్వడలయాత్రేయుండదిక్కయ్యెడు॥

మ॥ నిజసేవాపరతంతుఁడైమెలంగనొ నిర్ణేజకుండొక్క మే
చ్చ జనాధీశుని వైభవంబుగని యాశ్చర్యంబెదంగాంచనే
సుజనారాధ్యుడెవండు వాని యవనేశుంజేసి తానజ్ఞదృ
ష్టిఁజరింపం జనకుండునో కురుపురిక, సేవింతు నాదత్తునే॥

మ॥ గురులంగొల్వంగ సంపదల్పదలమొక్కుల్లిర్పగావల్లభుం
డరుగఁఘాతుకులంటివాని వధసేయన్యూలిగా వ్రావి మ
సూరులెవ్వా రలతసూరాళిఁ బాలియంగాఁజేసి జీవింపఁజే
సిరొ భక్తద్విజు, నామహామహుల నేసేవింతు దత్తేశులక॥

ఉ॥ శ్రీపదబోధ మంబవినిచేయఁ బ్రదోషశివార్చనంగరం
జాపురిఁదత్తుతుండవుచు జన్మమునంది నృసింహనాముడై
చూపినలోహఘెల్లంగనఁ జోద్యముగాఁగఁ బసిండిఁజేసెనో
యేవరమాత్ముడామహితుడేలెడు దత్తుడు దత్తచిత్తుడై॥

మ॥ ఇలసేతం డుదయించుటే మొదలుగానేనాఁడు నోరెత్తమిం
బలుకే బంగరుగా ద్విజత్వమొదవ న్వాక్కిద్దియై యాగమం
బులనెల్లం దనయంతనే పలుకుచు నోబ్బించె వేదాస్త్ర వా
క్కుల నాయంబకతండ్ దిక్కనుచు మొక్కుల్రొక్కుదుక
దత్తునిక॥ 67

చ॥ కవ లనుజన్మలేర్పడఁగఁగైకొని తల్లి యనుజ్ఞ కాశికే
గి, విగతకల్మషుండెవడు కృష్ణ సరస్వతులీగ్రమంబు, వే
దవిహితరీతి సన్యసన ధర్మమునంతట నాశ్రయించి యా
శ్రవులకు మోక్షమార్గము నొసంగె నతండుదత్తుడేలెడు॥

చ॥ సకలమహిమగ్రక్షణమిషంబునఁ దీర్థములెల్ల మెట్టి ఛా
త్రకలితుండై కరంజనగరంబున నంబకుఁముక్తి తన్ని, నా
శికనొకశూల రోగికి విశేషముగానిడి భక్త్య భోజ్యముల్
సుకృతిహతార్తియై నెగడు స్తుత్యుదలంతునుదత్త మూర్తిసేక॥

క॥ సాయందేవువధింపఁగ| నేయవనపుండెంచెనతినియెడఁదన్నెడఁదన్
భీయుంగూర్చిమరల్చెన్| చేయూతయొసంగునాకుక్రీగురుడతఁడే॥

మ॥ అమలోదాత సమస్త తీర్థమయుండేయాఁగాక తానల్ల టే.
త్రమహత్వంబాగి నుగ్గడించి తన ఛాత్రక్రేణినెల్ల నిజా
శ్రమధర్మంబుల వీడకుండ నిలసంచారంబుగావింపఁబం
పె, మహాభాగుండెతండో తద్గురుని సేవింపంగ ననోవువడే?॥

మ॥ వరవైద్యేశ్వర సన్నిధానమున గుప్తప్రక్రియన్నిదుత్తో
జమపస్వత్సరకాలమొక్కడఁగుశిష్యత్వానుపాత్తోపల
బి రిరక్షంగనుమన్న, సిద్ధిగురుభక్తింగోల్వ సేయంచు ది
ద్ది రహింగూర్చిరొ తద్గురుత్తములె యర్థింగోల్చు నన్నేలరే?॥

ఉ॥ అందఱు నిందవందురునొకార్తుడు పండితపుత్రుడైన ధీ
మంసుడు జిహ్వ కాళికి సనుర్పణముంబానరించి శీర్షమీ
యం దఱియంగవాని నుమ యంపిన మస్తకమందు హస్తముం
పందళితాజ్ఞతాప్తిఁ బ్రతిపత్తిని గూర్చెనొ కొల్తుఁ దద్గురు॥ 73

చ॥ తిరిపెమె జీవనంబయినఁ దృప్తమనస్కుఁడుఁ గర్మనిష్ఠుండై
దొరకమి వాకిటం బెరుఁగు దొగ్గలికూరయె మెక్కుచుండు భూ
సురుండిడు శాకభిక్షుగొనుచున్నిధివానికిఁ గూర్చిపోవు సా
దరునమరేశ్వర స్థితుని దత్తగురుత్తము నాశ్రయించెదక॥

సీ॥ నరసింహ నఖతాపహర ఫలాక్షీర్ణమ
హాదుంబరచ్ఛాయ నాశ్రయించి
ఘనచతుష్పక్షి యోగినుల సేవలఁగొనక
గంగానుజుడు చేల కాపరికని

మహిని వారాణాసీమహినుంబు నరయంగఁ

గరుణించి నిజసామకలఁ గొనుమని

క్షణమునఁ ద్రిస్త్రీగమనంబలవరించి

మరలించి సంగమమహిమఁ దెలిపి

తే॥ తా నుదుంబరమున గుప్తతంగసుటను

భక్తకల్పద్రుమంబుగాఁబరగఁజేసి

సుగురుడేతఁడు గంధర్వ సగరమందుఁ

జేరెనాదత్తనరహరి సేవ్యుడెందు॥

75

మ॥ తన ద్రవ్యంబు హరించు బ్రాహ్మణిని భూతంజామ బాధించువి
ప్రుని ప్రేతత్వమునార్థ్య దైహికములూ ప్రాయాలింగవింపఁ జే
య నశింపంబొనరించి పుత్రపరకుండయ్యె న్నతీభక్తి భా
ననమానంగ నుదుంబరాఘవమునన్ బ్రార్థింతుఁ దచ్చీపమన్॥

మ॥ వరలభైర్మజుడయ్యె బాల్యమునఁ బోవన్మాతయత్కార్యిచే
వరదాతన్నిరసింపఁ దానవలనైవచ్చెఁబ్రబోధింపఁగాఁ
బరమార్థంబబలా మనోద్రక్తిను సంభావ్యంబుకా నేయుదుం
బరవాసుండలబిడకిచ్చె ననువుల్, వర్ణింతుఁదచ్చీగురున్॥ 77

మ॥ వరభీమామరజాఖ్యసంగను సమీపస్థంబుగంధర్వ స
త్పురమందొక్కడ గొడుగేదెచినుకక దుగంబు బిత్తార్థమీ
య రచించెక మఱితద్గ్రహంబునను సర్వార్థంబులంగూర్చి సం
బరమొప్పించెనెవండుతదురుడిలక వంద్యుండుమా కెయ్యెడక॥

మ॥ నరపాలార్థితుఁ డేమహామహుఁడు యానారూఢుడై గాణగా
పురమందొక్క మఠంబుఁ జేతుతటి తావున్వీడనశ్వత్థ సు
స్థిరుడై యుండిన బమ్మరసగుఁ గృతార్థభూతుఁగావించె నా
నరసింహాకృతిద త్తమూర్తినిరతానందప్రదుండయ్యెడక॥ 79

మ॥ కుమసీవాసిదిగ్విక్రముక నృహరిభక్తుక దూషితాత్మీయ చ
ర్యు, మడుంగంబొనరింపనేడు శివీకారూఢుండుగానేగి, భ్రాం

తమనస్సుండుగ విశ్వరూపమును సంధానంబుగావించి మిం
చె, మహాత్మాహుండు దత్తమూర్తి యతనికే సేవించు నుద్య
త్ప్రభున్ || 80

మ॥ కుమతీన్ మేచ్చునిజేరి మెచ్చుకొనవాక్కురత్వమేపార, వా
దమొనర్పంజను దుర్విదగ్ధులను విద్యద్యేషులందాఁ ద్రివి
క్రముండేనద్గురుజేర్ప వారలకనర్థప్రాప్తియకానుండు గ
ర్వమువీడుండని నేర్పజూచెనతనిన్ బ్రార్థింతునశ్రాంతమున్ ||

శా॥ తా నేతండల గర్వధూర్వహులకుద్యద్యైదుషిన్ వేదశా
ఖానేకంబుల నుగ్గడించినను దుర్వ్యాపారమున్నానమిన్
హీనుండొక్కని భస్మలేపనమునన్ వేదార్థవేత్తత్వసం
ధానంబొప్పుగఁజేసిమాన్పె నతనిన్ ధ్యానింతుదత్తప్రభున్ ||

మ॥ కృతవేత్తప్రతిపాదితార్థములలోఁ గృత్స్నంబుగాలోక దు
ష్కృతులం గర్మవిపాకముండెలిపి నిశ్చేకంబుగాఁగాఁద్రుటిన్
జ్యోతవేత్తత్వమపాత్ర భస్మత మహాంహాఁరాశి కల్పించెనో
యెతఁడాతండలదత్తసద్గురుండే నాకెందుస్మరణ్యుండిలన్ || 81

మ॥ ఒకరాకాసికి వామదేవకృత భస్మోత్కర్షబోధమ్ము పా
తకమువ్వీడఁగఁజేయ దాననెకతార్థత్వంబిలంగాంచుటల్
ప్రకటప్రక్రియగాఁదివిక్రమున కెవ్వండాప్రతందెల్పె న
య్యకలంకోత్తమదత్తసద్గురుశరణ్యత్వంబిఁకన్ గణ్యమాన్ ||

శా॥ గోపీనాథసమాఖ్య విప్రనుతుండొక్కొండొక్కటా రుగ్మండో
నాపన్నస్థితిఁగొంచుఁ దత్పలియుడాయన్ రా నతండ్లిటుటన్
బ్రాహ్మవంశయి యోగిరూపమునఁ బోవన్వచ్చె వేదాంతవి
ద్యాపూర్ణుండతఁడే శరణ్యుండట దత్తాత్రేయుండిభాత్రిలోన్ ||

మ॥ దివినంటంజను వింధ్యవంచుటకునై దేవేంద్రుండొకంభ సం
భవుదర్శించుతఱిన్ బృహస్పతియె లోపాముద్రాదానెంచుచున్
యువతీధర్మములిట్లు పల్కెననియే యోగింద్రవేషుండు సె
ప్పె విదగ్ధుండల దత్తసద్గురునిసేవించు స్మరణోత్తమున్ || 82

మ॥ మొదటన్ శ్రేష్ఠచుటంచు భర్తనుగమంబుంబలిగ్గ సావిత్రికిన్
 విభవాధర్మములుగ్గడించి కృపతోపీఠించి రుద్రాక్ష భ
 స్మదుండోచు నిజపాద్యసేకమునఁ దత్సామిన్ గతప్రాణువిన్
 బ్రదికింపంగనె రక్షకుండతఁడె ప్రోవంగొల్తునాసద్గురున్॥ 87

సీ॥ గుణరూపములకిక్క గణికయొక్క తెమించె

నిజసఖీవృత నిత్యసృత్యగరిమఁ
 దన్నాట్యమంటపాంతర్వర్తి కుక్కుట
 మరక్కటాల్ రుద్రాక్షమండితములు
 గారత్నలింగంబు కరమందు నింపొంద
 భస్మలిప్తాంగుండు వచ్చెనటకు
 వచ్చిన యాశివవృతి నదివరియింప
 నదియు శివవృతియాట యరయ॥

తే॥ మంటపముఁజొచ్చి తానందు మృగైన్గనియు
 మృందియందున్న కుక్కుటమరక్కటములె
 యక్షభారణ సృపసూనులైనటనుచుఁ
 దెలుపు గురుమూర్తికిదై యంజలి ఘటించు॥

88

మ॥ మృతులౌద్వాదశహాయనుల్బ్రతుకఁగాశ్మీరాధిరాడ్భద్రసే
 న తనూజాతులకు స్ఫరాశరులు దేన్గూర్చిరో త్రాణమా
 శతరుద్రీయమహత్వముందెలిపె దృష్టాంతంబుతోనేడు త
 న్నుతచారిత్రుని భక్తవత్సలు శరణ్యుండంచు ధ్యానించెదన్॥

సీ॥ సంజీవనీమంత్రసారంబుఁగోల్పోయె

దేవయానికి నేర్పదితిజగురుండు
 కానఁగూడదు చెప్పఁగా మంతు లింతుల
 కీశులసేవయే యిష్టదమని
 పలుకమైత్రేయి సౌభాగ్యప్రదముగాఁగఁ
 జిత్రవర్మ కుమారిచేసె వినుము
 నీమంత్రినీదేవి సోమవారవ్రత
 చరణంబె మృతభర్తమరలిచెనని

తే॥ యెవఁడు సావిత్రికి లోకహితముగాఁగ
 నల్లచంద్రాంగద చరిత్రమెల్లఁబలికె
 నానృసింహ సరస్వతీయతివరేణ్యఁ
 డౌ శరణ్యుఁడు మాకు నయ్యత్రిజండు॥ 90

మ॥ ఒకవిప్పుండు పరాన్న మొల్లమిని బత్సతకంఠఁదీర్పించి యా
 హ్నికకర్మాళి గృహస్థధర్మము లెఱింగించెన్ ద్విజప్రత్యనా
 యకరవ్యాపృతులార్ప ముక్తిపదమందాసక్తియుం గొల్పనే
 యకలంకుండల దత్తసద్గురు శరణ్యత్వంబగణ్యంబిలన్ ॥ 91

కం॥ సోలెడు బియ్యమెవండినఁజాలనదే నాల్గువేలు జనమున్
 దనుపన్

లీలనెవండగపటచెనో! యేలున్గురుదత్త సిద్ధఁడెల మమ్మతఁడే॥ 92

కం॥ ఏవాఁడశ్వత్థమహా త్రావిష్కృతి కనఁగవంధ్యయానిష్కళఁబు
 త్రావిర్భవమందించెనో! యావరదుఁడె దత్తమూర్తియా
 మమోద్దమన్ ॥ 93

సీ॥ భవపూజనముదితాభస్మంబుతోఁజేయ
 శబరునకు క్రమా సరణిఁబట్టి
 తనయింటినిల్లాలి దగ్ధంబుఁగావించి
 భస్మార్పణమొనర్ప భవుఁడుప్రసాదె
 గుప్తద్విజుఁడు శుష్కకాష్ఠంబు చిగిరించు
 దనుక నశ్వత్థసేవను బొనర్ప
 నేఁజెప్పుచొప్పునఁదాఁజేయుటనుసిద్ధి
 కాంచఁడే చూడుఁడీయంచుఁబలికీ॥

తే॥ నిజకమండలూదకమున నిమిషముననే
 కట్టెచిగిరించి యంతలోఁజెట్టుగాఁగఁ
 జేసి ఈషమువాపి రక్షించెనెవ్వఁ
 డట్టి గురుమూర్తినేయింక సాశ్రయింతు॥

సీ॥ నామధారకవంశనాథ సాయందేవుఁ
 డోరిమితోఁ గొల్చుచుండుతటిని
 నడిరేయిజడివడి తిడిసినయెడనగి
 కరిగిత్రోవనుదప్పి తిరిగిరాఁగ
 మును త్వష్టగురుసేవ మునుకువఁజేయంగ
 గృహనిర్మితయతండు గృహిణితైక
 బుడుతండు పాదుకల్ పుత్రికదుద్దులున్
 దంతపుబామరింటిఁ దనరుపుమన

తే॥ వలెయని మాటదక్కెడి వడువెనియని
 కడుఁదపింప మహాత్ముఁడు కాశిఁజేర్చి
 విశ్వకర్మునిఁగాఁజేయు విధమెనండు
 తెలిపెనాద తగురున కంజలిఘటించు॥

95

శా॥ అదందెవ్విధి వారణాసిసగునో యాత్రాక్రమంబద్ది చె
 ప్పందదృశ్యములెల్ల గాంప నెదుటన్ భాసింపఁగాఁజేయ సా
 యందేవున్నగుటుంబ మాప్తతనుడాయఁజేయ నేగేయుఁడౌ
 చెందదృక్తశరణ్యసద్గురు వరుసేవించు నశాంతమున్॥

96

సీ॥ దీక్షశీలాగని దివికేగఁ గరక
 నితిగాఁగొనియె సునుంతుఁడంతఁ
 గౌండియ్యనకు శీలకాంతయాచు ననంతుఁ
 బూజించిసంపదల్ పొదలనెసఁగఁ
 దద్భర్తతోరంబు తగులఁజెట్టుటసిరుల్
 కరిమింగిన వెలఁగ కరణిఁగాఁగ
 నయ్యనంతుండేడనని రోయనత్యాస్థఁ
 గౌండియ్యఁడెటు తన్నుఁగనఁ గలిగెనా॥

తే॥ తెలిపికృష్ణుఁడు ధర్మజుఁడేర్చెననుచుఁ
 జెప్పియయ్యనంతాఖ్యఁ బూజింపఁజేసి
 కొనుచు నెవఁడు సాయందేవుఁగూర్చె సిరుల
 నట్టి శ్రీదత్తుగురుఁడె నాకాదరువగు॥

97

చ॥ అనుకొనినంతదంతుకు మహాశివరాత్రిని శ్రీగిరింద్ర యా
త్రనుబానంపయోగగతిఁ దాఁగొనిపోయి కుముద్వతీ విమ
రణులెటు తొల్లిపావురము శ్వాసమునై, కృతతత్ప్రదక్షిణా
ప్రీతి నృపులైతొ తచ్చరితఁడెల్పుడు శ్రీగురునాశ్రయించెదన్ ॥

శా॥ కాళీచందలలంబురశ్చరణముంగావించు నందయ్యకాం
దోళింపన్వృది నే నృసింహ గురుపాదుల్ మొగ్గనొదిక్కునాన్
వై శంభేతనిఁజేరఁ గుష్ఠమును బాపన్ దృష్టిమాత్రాన, సం
బాళింపంగవిఁజేయఁగల్గె నతనిన్ బ్రార్థింతు దత్తప్రభున్ ॥ 99

మ॥ కవితాకేసరియూనృకేసరి సదా కల్లేశునేకొల్తు నిం
కెవనిన్ గేయునిఁగాఁ దలంపననికో నేతండుతత్స్వప్నమం
దవగీర్ణుండయినట్లు తోచి తఱియన్ న్యాసకునింజేసి పా
దవనేజ భ్రమరంబానర్చికొనె నాదత్తప్రభుం జేరుదున్ ॥ 100

మ॥ ఒకదీపావళిసప్తహాసములతో నూరూరి భక్తాళి కా
నికలర్పింప సపర్యల న్నతుల నంచె నృర్వసంతుష్టికే
యకలంకోత్తమ యోగిసత్తముఁడు దత్తాత్రేయుఁడే తానయై
న కృపాపూర్తి నృసింహమూర్తి యతినిన్ ధ్యానింతు
నిష్ఠాప్తికై ॥ 101

మ॥ తననారెల్లరుఁగాంచినారలును నిందల్నేసిన న్మూఢ భ
క్తిని శూద్రుండు కృషీవలుండల గురూక్తిన్ జూన్చుచేనెల్లఁబం
డవినాఁడే తెగఁగోయ మిక్కుటపుఁబంటన్వేగఁబండింపఁజే
సెనెవండా నరసింహమూర్తిని నమస్తేయంచుపాసించెదన్ ॥ 102

సీ॥ జాలంధరహత విర్జరులకై శివుఁడిచ్చు
నమృతమందలి శేషమమరజయని
సంగమేశ్వరుఁడె గోస్వామి ప్రార్థనమున
విశ్వేశుఁడై యట్లు వెలసెననుచు
మార్జార హతిఁగుష్ఠమయగాత్ర రత్నాంబ
క్షేమమడచు పాపనాశమిదని

కోటితీర్థంబిదిగో గయాతుల్యంబు

కలేశుఁడతఁడె మోక్షప్రదుఁడని

తే॥ త్రిస్థలీమహిమంబష్టతీర్థగరిమ

నచోటనేకద్దు సుండని యందఱకును

జాతె నేమేటియాతని దీటుఁగనము

దిక్కతఁడె దత్తగురుమూర్తి మ్రొక్కుదునిదె॥

103

సీ॥ శ్రీపాదభక్త నిర్ణేజకుండైమ్మచ్చ

భూవతి వైహార్యపురము నేల

నతనిస్ఫోటార్తికి నాశ్రితవిప్రులు

సాధుదృష్టియడంచు సురణిఁదెలుప

వజ్రబాహుతనూట వ్రణదిగ్ధేహుని

ఋషభయోగీశ్వరుదృష్టిమున్ను

ప్రాగ్జన్మసుకృతాప్తిభద్రాయువుంజేసె

నన గాణగాపురి కరుగ నృపతి

తే॥ యెవనిచూడ్కిని రుజవాసి యెఱుకగలిగె

మైచ్చుడని తోసిపుచ్చక యిచ్చుదీర్పఁ

దద్దహంబున మెట్టి యుద్ధరయయ్యె

నే నృసింహసరస్వతి యేలునతఁడె॥

104

ఉ॥ పాలితభక్తలోకుఁడు కృపాపదిపూర్తి యపాకృతార్తి శ్రీ

శైలమునం దిరోహితుఁడు సద్గురుమూర్తి యెతండుగా నిలక

గీలితపుష్పపీఠుఁడరిగెక సరిదంతరగామి యాపశి

ష్యాల్లి ప్రసాదపుష్పముల నందఁగ నాతఁడెత్తేర్పు మమ్ములక

ఉ॥ ఎవ్వఁడు సహ్యశైలముననే తగి యర్ఘ్యము కాశిఁగైకొనుక

బువ్వకొలాపురంబునకుఁబోయి గ్రహించును, విఠలాఖ్యమా

చివ్వకునంతలోఁజను విచిత్రముగానల “గాణగా” కెడేన్

దవ్వనఁబోఁడెతండెది సదా “కురుగండి” కి నట్లులేకదా॥

ఉ॥ చోకకపుమేనివాఁడు కడు సొంపగు తామరమోమువాఁడుబల్

చక్కని తమ్మి రేకులకుఁ జాలగు కన్నులవాఁడు నిమ్ములక

దక్కినవాడు నిక్కముగ దక్కినవాడు కమండలంబుచేఁ
జక్కినవాడు సుద్దినకుఁ జెన్న ససూయకుఁ గన్న వాడహో॥
చ॥ 'జయజయ దేవదత్త ! త్రిదశప్రతితి ప్రథితాభిపూజతా
జయజయవిర్య నిత్య ! సదసద్విదభిజ్ఞ బుద్ధైః సాధితా
జయజయ సత్యభావ ! నుతసంయమి లోకశరణ్య దేశికా
జయజయ భద్ర !' యందు విలసచ్ఛుభదాప్రతిమానభావుకా॥
సీ॥ స్రష్టా ! విసృష్టాష్టకష్టా ! వినష్టారి
చేష్టా ! ప్రకృష్టేష్ట దృష్టేగోనుము
కర్తా ! త్రిలోకైకభర్తా ! తత్త్వోవి
హర్తా ! సమస్తాఘ హర్త ! నతులు
శ్రీదత్తమూర్తి ! ప్రసిద్ధాచ్ఛక్తిర్తీ ! న
తార్థి ప్రపూర్తి ! హతార్తి ! యివిగో
బృందారకాగ్రీయ ! వందారు భక్తౌఘ
మందార ! కైకొమ్ము వందనములు॥
తే॥ సర్వదుష్టాసురానీక గర్వహరణ
సచ్చిదానందమూర్తి ! ప్రశాంతవర్తి
వారితాశ్రితిజనజూర్తి ! భావపూర్తి
సారెసారెకు నీకు జోహారులివ్వె॥

109

—♦ కవిరాజ విరాజితము ♦—

నరహరి ! నీచరణంబనయంబు మ
నఃఫలకంబున నాటుకొనక
శరణను చుండఁగ సారెకు సారెకు
సాధుగురూత్తమ ! సాదుమినక
గరుణనుజూడు మగాధభవాంధవి
కర్తనమూర్తి ! యఘంబడఁగన్
గరమనురక్తిని గామితదాత జ
గన్నుతనేత ! సుఖం బిడఁగన్॥

110

—♦ మంగళ మహాశీర్షిక —

శ్రీపదులు వల్ల భ సృసింహ యతులంచలఁ బ్ర
 సిద్ధిగను దత్తగురుమూర్తి!
 నీపదజలేజముల నేనయి ద్వి రేఫమను
 నిక్కుదు నుపాత్తవరకీర్తి!
 యాపదలఁబాపఁదగు నాదరున వీవయిన
 నందఱకమంగళ మడంగున్
 జూపఁదగు ప్రేమమును జూపిన
 “సు ధా ర స పు”
 జోషమున మజ్జశమెసంగున్॥

ఇతి శ్రీ మేధా దక్షిణామూర్తిశ్వురాక్షిణ కరుణాకటాక్ష పితౄపాత్ర
 నాదత్త పురషోత్తమ కవీంద్ర పుత్త్ర మేధా దక్షిణామూర్తి
 నామధేయ విద్యద్విధేయ కర్తృకమైన
 ISITY దత్త భా వ సు ధా ర స ము.

గురుసాదాఽర్చనమస్తు.

సంపూర్ణము. ♦

—♦ సవరణలు —

పుట	పజ్జీ	తప్పు	ఒప్పు
2	5	చేని	చె, ని
8	17	దెప్పు	దెప్పు
8	17	ననన్య	ననన్య

